

Á bygð í Føroyum:

Arbeiðsloysi hjá ungfólki 50%!

Annar hvør unglingi á bygð fær ikki fast arbeiði, tá hann kemur úr skúlanum.

Hetta er tann dapra niðurstaðan av einari kanning, sum fyra næmingar á Sjúkrasystraskúla Føroya hava gjørt í vetur.

Kanningin er gjørd fyri at finna svarið við spurninginum: »Er arbeiðsloysi í Føroyum millum ungfolk í 16–19 ára aldrinum ein veruleiki?».

Kanningin er gjørd í Suðuroyar sunnaru helvt, t.v.s. í býnum Vági og bygðunum Hovi, Porkeri, Lopra, Økrum og Sumba. 130 ungfolk, 16–19 ára gomul, sum fóru úr fólkskúlanum 1978–81 fingur spurnarbløð.

Í einum samandrætti siga tær fyra, Jóna Augustinussen, Birgit Danielsen, Bjørgild Djurhuus og Nora Gærðbo, at bygðirnar, tær hava kannað, eru vanligar føroyskar bygðir. Tær halda tí, at kanningin gevur eina mynd av, hvussu staðan óivað er aðrastaðni í Føroyum við.

Óg staðan er alt annað enn góð, visir kanningin.

Lættari hjá gentunum

Eftir kanningini at døma hava genturnar eitt sindur lættari við at fáa fast arbeiði. 41% av teimum spurdu Vágsgentunum og 33% av bygðagentunum høvdu fast arbeiði. Hjá dreingjunum eru tølini 33 og 20%.

Næstan helvtin av unglingunum á bygð hava antin havt arbeiði eina tíð, og og á ella als onki arbeiði. Tølini eru 45% fyri dreingirnar og 40% fyri genturnar. Men av tí, fleiri fara á HF-skeið, tí tey ikki fáa arbeiði, er arbeiðsloysistalið fyri ungfolk á bygðunum umleið 50%.

21% av Vágsgreingjunum høvdu ikki fast arbeiði og 28% av Vágsgentunum.

Óg 37% av teimum spurdu í Vági og 32% í

bygðunum vóru antin í læru ella í skúla.

Biða háltannað ár

Verri enn so øll fingur arbeiði, fyrstu ferð, tey søktu. Heldur ikki læruegla skúlapláss. Heili 67% av bygðunglingunum og 59% av Vágsgreingjunum noyddust at royna fleiri enn eina ferð.

Tað eru serliga genturnar, sum noyddast at ganga frá Peri til Pól fyri at fáa okkurt at gera. Men øll royna tó ikki. Kanningin visir, at 19 (20%) av teimum 95 Vágsgreingjunum, sum blivu spurdir, ongantið hava søkt.

Fyri bygðirnar er talið 5 (14%) av 35.

Tað kom eisini fram, at fleiri biðaðu frá hálvum til háltannað ár eftir sínum fasta arbeiði.

Størsta arbeiðsplássid í

Suðuroyar sunnaru helvt er flakavirkið Polarfrøst í Vági. Har arbeiða 150 fólk. Tey, sum hava biðið um arbeiði har seinasta hálva árið, hava fingið nei, sigur formaðurin í Føroya Arbeiðarafelag og Fjallbrúðuri, Ingeborg Vinther, við sjúkrasystranæmingarnar. Hon sigur, at fleiri og fleiri koma til fakfeløgini, tí tey ikki fáa arbeiði.

Avleiðingarnar

Tað er javnan at hoyra úr Danmark til dømis, at arbeiðsloysi hevur við sær alkoholmisnýtslu og kriminalitet.

Hetta er ikki kannað her í Føroyum. Men sjúkrasystranæmingarnir siga seg hava fingið at vita, at talið av alkoholistum er vaksandi í Føroyum. Millum hesar eru eisini ung, sum byrja at drekka,

Her húsast HF-skeiðið í Vági. 38 av teimum 130 ungfolkunum, sum kanningin umfatar, valdu at fara á HF-skeið. Men bara 22 (13 dreingir og 9 gentur) fóru at fáa sær eina útbúgving. Hini 16 (6 dreingir og 10 gentur) fóru, tí onki annað tilboð var, hvørki arbeiði ella lærupláss!

tí tey onki arbeiði fáa.

Kriminalforsorgin hevur stórar trupulleikar at útvega fólk, sum hon hevur eftirlit við, arbeiði. Seinna hálvár í 1981 kundi Kriminalforsorgin bert

útvega fimm fólklum arbeiði. Hon hevði brúk fyri nógv fleiri arbeiðsplássum. Eisini onnur ung biðja Kriminalforsorgina finna sær arbeiði. Men har er onki at gera.

Vágur

	Tils.	M	K	16-18	>19	78-79	80-81
Fast arbeiði	36 38%	14 33%	22 41%	12 24%	24 53%	23 52%	13 25%
Arb. eina tíð av og á, onki arbeiði	24 25%	9 21%	15 28%	15 30%	9 20%	8 18%	16 31%
Útbúgving/skúli	35 37%	19 46%	16 30%	23 46%	12 27%	13 30%	22 44%
Ungfólk tilsamans	95	42	53	50	45	44	51

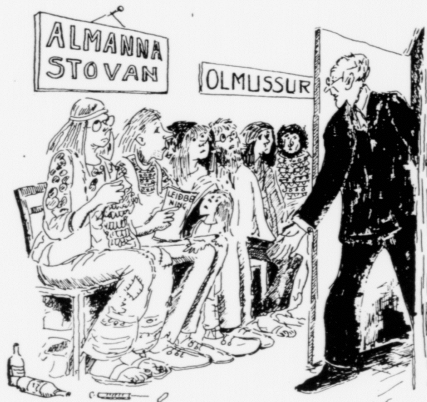
Bygðirnar

	Tils.	M	K	16-18	>19	78-79
Fast arbeiði	9 25%	4 20%	5 33%	5 36%	5 24%	5 33%
Arb. eina tíð av og á, onki arbeiði	15 43%	9 45%	6 40%	3 21%	11 52%	11 55%
Útbúgving/skúli	11 32%	7 35%	4 27%	6 42%	5 24%	6 41%
Ungfólk tilsamans	35	20	15	14	21	15

Hetta er úrslitið av spurninginum:

»Hvat hevur tú gjørt, síðani tú fórst úr skúlanum?»

SKULU VIT ENDR HER?

ARBEIÐSLOYSI Í FØROYUM ER EIN VERULEIKI – POLITIKKARARNIR YPPA ØKSL...

JÓNA AUGUSTINUSSEN
BIRGIT DANIELSEN
BJØRGILD DJURHUUS
NORA GÆRÐBO

SJÚKRASYSTRASKÚLI FØROYA JAN 1982

Almannastovan noyddist at seta kommunur uppá pláss

— Vildu ikki hjálpa arbeiðsleysum hóast lógarheimild

Við teirri grundgeving, at arbeiðsloysistrýgging er ikki til í Føroyum hava kommunur noktað fólk hjálpa eftir grein 9 í forsorgarlógini.

Hetta frætti Almanna-stovan og í mars 1980 skrivaði hon til Tórshavnar, Klaksvíkar og Tvøroyrar kommunur og gjørdi tær varugar við, at tær høvdu eina skeiva

fafan av grein 9 í forsorgarlógini. Greinin kann nevniliga eisini brúkast, tá fólk er komið illa fyrri, tí tað ikki fær nakað arbeiði.

Eitt ár seinna skrivaði Almanna-stovan til øll by- og bygðaráð í landinum og bað tey hjálpa við upplýsingum, sum kunnu vátta, at umsókjari, sum vegna arbeiðsloysi biður um upphaldshjálpa eftir grein

9, veruliga er arbeiðsleysur.

Almannastovan bað eisini býráðini og bygðaráðini um at gera sitt til, at fólk fáa kunnleika til, at grein 9 í forsorgarlógini ikki bert er fyri sjúk fólk, men eisini fyrri tey, sum vegna arbeiðsloysi eru í neyðstöðu.

Skrivini frá Almanna-stovuni til kommunurnar

eru við í frágreiðingini um kanningina, sum teir fyra sjúkrasystranæmingarnir hava gjørt. Brúk er fyri grein 9. Sosiala deild hjá Tórshavnar býráð fekk í november og desember 1981 einar 20 umsóknir frá fólk, m.a. fleiri ungfolkum, sum eru komin illa fyrri, tí tey onki arbeiði hava.